

ทางออกคุ้มครองลิขสิทธิ์ WIPO ไม่เข้าตา TDRI ชี้ด้วยกฎหมายที่ไทยมีอยู่ครอบคลุมคุ้มครองได้

องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกทางออกคุ้มครองลิขสิทธิ์ทางปัญญา วาง 3 แนวทางเป็นทางเลือกของการแก้ปัญหา ขณะที TDRI ชี้เนื้อหาครอบคลุมงานอยู่ในวงกว้างส่งผลผู้เข้าร่วมอนุสัญญาไม่มากนัก พร้อมแนะไทยมีกฎหมายหลายฉบับอยู่แล้วไม่จำเป็นต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิก WIPO

การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในมุมมองพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ได้ถูกละเลยเสียทีเดียว องค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization หรือ WIPO) มีความพยายามแก้ไขปัญหาละเมิดลิขสิทธิ์ในผลงานสร้างสรรค์ที่เป็นข้อมูลดิจิทัลโดยวางออกอนุสัญญาลิขสิทธิ์ (WIPO Copyright Treaty) และอนุสัญญาการแสดงและการบันทึกเสียง (WIPO Performances and Phonogram Treaty) เพื่อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่สารสนเทศทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ นักวิจัยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) กล่าวถึงสาระสำคัญของอนุสัญญาลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลกว่าเป็นการให้การคุ้มครองงานลิขสิทธิ์ที่อยู่ในรูปดิจิทัลโดยมุ่งแก้ไขปัญหาคือจำกัดทางกฎหมายที่มีอยู่โดยใช้ 3 แนวทางร่วมกันคือ

1. การยืนยันสิทธิผู้สร้างสรรค์ผลงานในการทำซ้ำความอนุสัญญาเบิร์นและตีความให้เกิดความชัดเจนว่าสิทธิดังกล่าวครอบคลุมงานสร้างสรรค์ที่อยู่ในรูปดิจิทัลด้วย

2. ขยายสิทธิในการสื่อสารต่อสาธารณะโดยให้การคุ้มครองการอัปโหลด เพื่อเตรียมให้ผู้ให้บริการโฮสต์ เนื่องจากสิทธิในการสื่อสารต่อสาธารณะในกฎหมายลิขสิทธิ์ส่วนใหญ่จะหมายถึงการเผยแพร่ในเวลาเดียวกัน (real time) ในลักษณะของการเผยแพร่ภาพแพร่เสียง (broadcasting) เท่านั้น

และ 3. เป็นการนำแนวคิดทั้ง 2 ประการสำคัญมาใช้ในการคุ้มครองงานที่มีลิขสิทธิ์ โดยกำหนดให้รัฐภาคีสมาชิกต้องให้การคุ้มครองมาตรการทางเทคนิค และให้การคุ้มครองสารสนเทศสำหรับการบริหารสิทธิ ซึ่งเป็นแนวคิดใหม่ที่ไม่ได้อยู่ในอนุสัญญาเบิร์น และความตกลงว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้า นอกจากนี้อนุสัญญายังขยายการคุ้มครองสิทธิในการสื่อสารต่อ

สาธารณะให้แก่เจ้าของงานที่มีลิขสิทธิ์ทุกประเภท จากเดิมที่อนุสัญญาเบิร์นให้สิทธินี้แก่งานบางประเภทเท่านั้น โดยเนื้อหาแล้วอนุสัญญาหลายอย่างจึงมีเนื้อหาที่เกินกว่าความตกลงในอนุสัญญาเบิร์นและความตกลงว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการค้าขององค์การการค้าโลก

สมเกียรติ กล่าว โดยเนื้อหาแล้วบทบัญญัตินี้มีเนื้อหาที่กว้างมาก ทำให้ปัจจุบันมีประเทศที่เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญานี้ไม่มากนัก โดยมีประเทศที่ลงนามเป็นภาคีสมาชิก 51 ประเทศ และมี

ประเทศที่ให้สัตยาบันเพียง 17 ประเทศเท่านั้น ซึ่งนับว่าน้อยกว่าจำนวนที่อนุสัญญาดังกล่าวมีผลบังคับใช้ตามมาตรา 20 ซึ่งกำหนดให้ต้องมีประเทศต่างๆ ให้สัตยาบันไม่น้อยกว่า 30 แห่งหนึ่งในประเทศที่ให้สัตยาบันก่อนอนุสัญญานี้แล้วคือสหรัฐอเมริกา โดยได้ออกกฎหมายลิขสิทธิ์แห่งสหัสวรรษดิจิทัล (The Digital Millennium Copyright Act) เพื่อรองรับอนุสัญญาดังกล่าว ในขณะที่สหภาพยุโรปซึ่งลงนามเป็นภาคีสมาชิกยังไม่ได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญานี้เลย

ในส่วนของประเทศไทย

เป็นเรื่องที่น่าคิดอยู่มาก โดยเฉพาะประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยโดยตรงคือการคุ้มครองผลงานที่มีลิขสิทธิ์คือประเทศไทยควรเข้าร่วมและเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญาดังกล่าวหรือไม่และรัฐบาลไทยควรมีแนวนโยบายในด้านลิขสิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์อย่างไร

การให้การคุ้มครองงานสร้างสรรค์ในรูปลิขสิทธิ์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อประเทศไทยในการส่งเสริมการค้าสินค้าดิจิทัลผ่านพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์และ

การเป็นสมาชิกที่ดีของประชาคมโลก

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงนโยบายในการคุ้มครองด้านทรัพย์สินทางปัญญาควรพิจารณาถึงผลกระทบในด้านต่างๆ ที่ต้องครอบคลุมทั้งผลประโยชน์ที่ได้รับและต้นทุนที่จะเพิ่มขึ้นจากการปรับเปลี่ยนและบังคับใช้กฎหมาย โดยในความคิดเห็นของสมเกียรติ คือประเทศไทยไม่จำเป็นต้องเข้าเป็นสมาชิก WIPO เพราะประเทศไทยมีกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้บังคับใช้มากพออยู่แล้ว ■

